

ساخت و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی در میان دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی شهر کرد

نوع مقاله: پژوهشی

سید محمدلطیف جباری‌فر*

E-mail: erfanjaber2200@gmail.com

مریم چرامی**

E-mail: choramimaryam@gmail.com

احمد غضنفری***

E-mail: aghazan5@yahoo.com

رضا احمدی****

E-mail: rozgarden28@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۴/۷

تاریخ دریافت: ۹۹/۱۱/۱۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی انجام شد. روش تحقیق توصیفی - همبستگی بود. جامعه‌ی آماری دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد بودند. براساس بررسی متون و ادبیات مربوط به اعتماد به نفس ملی یک پرسشنامه ۱۱۰ گویه‌ای تنظیم شد و سپس در اختیار ۱۰ نفر از کارشناسان حوزه‌ی روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مدیریت و علوم سیاسی قرار گرفت و روایی صوری و محتوایی آن تأیید شد. سپس پرسشنامه ۱۱۰ گویه‌ای روی نمونه‌ی ۴۸۴ نفری از دانشجویان که به صورت در دسترس انتخاب شده بودند، اجرا شد. با بررسی تعیین سهم هر گویه در نمره کل، گویه‌هایی که پایین‌تر از ۰/۳۰ بودند، حذف شدند و تعداد گویه‌ها به ۹۸ گویه رسید. نتایج نشان داد که ضریب پایایی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با روش آلفای کرونباخ (۰/۹۶۴)، روش دونیمه کردن (۰/۹۵۶) و روش گاتمن (۰/۹۵۶) به دست آمد که حاکی است پرسشنامه در نمونه‌ی دانشجویی از ضرایب پایایی خوبی برخوردار است؛ بنابراین، پرسشنامه اعتماد به نفس ملی ابزار مناسبی برای سنجش اعتماد به نفس ملی است و از آن می‌توان برای اندازه‌گیری استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: اعتماد به نفس ملی، ویژگی‌های روان‌سنجی، دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی.

* دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

** استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران (نویسنده مسئول).

*** دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

**** استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.

مقدمه

اعتماد به نفس به عنوان بنیادی ترین بخش شخصیت انسان بر تمام بخش‌ها و جنبه‌های زندگی فردی و اجتماعی او نفوذ دارد و می‌توان آن را در دو سطح فردی و ملی تعریف کرد. در سطح فردی، اعتماد به نفس به انطباق انتظارات فرد از خویش و توانمندی اجرایش بازمی‌گردد؛ در حالی که اعتماد به نفس ملی دایره‌ی بسیار گسترده‌تری را شامل می‌شود؛ به نحوی که می‌توان آن را مربوط به «باور عمومی نسبت به توان ملی برای تعریف و تحصیل اهداف ملی» دانست (افتخاری، ۱۳۸۹: ۵۶).

تعریف اعتماد به نفس در نگاه اول چندان دشوار به نظر نمی‌رسد. اکثر افراد از عبارت اعتماد به نفس استفاده می‌کنند و بیشتر در مورد اعتماد به نفس پایین یا اعتماد به نفس بالای خود و دیگران هم اظهار نظر می‌کنند. به دلیل اینکه در انبوه کتاب‌ها، سمینارها و سخنرانی‌های انگیزشی، آن قدر در مورد اعتماد به نفس و دیگر اصطلاحات و مفاهیم مرتبط و مترادف صحبت شده که الآن به سادگی نمی‌توان حتی تفاوت اعتماد به نفس با دیگر اصطلاحاتی چون عزت نفس، خودکارآمدی، خوداتکایی ملی، خودباوری و غیره را توضیح داد. جالب اینجاست که حتی کسانی که صفحه‌ی اعتماد به نفس را در ویکی‌پدیا هم تنظیم کرده‌اند، نهایتاً به درک درستی از این مفهوم به ظاهر ساده نرسیده‌اند و کمابیش آن را با عزت نفس اشتباه گرفته‌اند.

امروزه نیز در فضای دانشگاهی، اصطلاح خودکارآمدی که توسط بندورا (۱۹۹۷) مطرح شده است، بر اعتماد به نفس ترجیح داده می‌شود و منظور این نیست که اعتماد به نفس همان خودکارآمدی است؛ اما چون خودکارآمدی تعریف شفاف‌تری دارد و مفهوم‌پردازی مناسب‌تری از آن انجام شده است، به شکل ساده‌تری قابل درک و تحلیل است.

بر این اساس، به نظر می‌رسد اعتماد به نفس مقوله‌ای است که همه آن را درک می‌کنند؛ اما در توضیح دادن آن خیلی موفق نیستند. لذا برای تبیین دقیق و کامل‌تر مفهوم اعتماد به نفس و اعتماد به نفس ملی و همچنین تمیز بین این مفاهیم با مفاهیم مرتبط، ابتدا اصطلاحات و مفاهیم مرتبط و مترادف با اعتماد به نفس به صورت مختصر توضیح داده می‌شوند.

مفهوم خودباوری که توسط بندورا (۱۹۹۷) مطرح شد و به کفایت نفس، خودکارآمدی و خودکفایتی نیز ترجمه شده است، در شمار خصلت‌های انسانی و

فضیلت‌های اخلاقی (صفات سرنوشت‌ساز یا مهم) است. بر این اساس، خودباوری به معنی خودآگاهی و شناخت توانایی خود و اعتماد به این توانایی‌ها برای انجام موفقیت‌آمیز کارها و وظایف مهم است.

بندورا (۱۹۹۷) معتقد است که خودباوری برای اثرگذاری در جامعه و سرنوشت خود مهم‌ترین سازوکار روان‌شناختی است و بدون باور به ایجاد و تولید اثرات مطلوب و جلوگیری از اثرات نامطلوب، افراد انگیزه‌ی کمی برای سازندگی کشور خود دارند و بین خودباوری خاص و عام تمایز قائل می‌شود. خودباوری خاص از باور به انجام موفقیت‌آمیز وظایف تخصصی حکایت دارد و یک ویژگی وابسته به زمینه است. خودباوری عام نیز به مثابه بعد دیگری از خودباوری، به انجام موفقیت‌آمیز کارها در موقعیت‌های متفاوت اشاره دارد. از آنجاکه خودباوری در یک زمینه‌ی خاص به زمینه‌های دیگر نیز قابل تعمیم است، در سطح ملی هم از ویژگی عام برخوردار است. وقتی یک ملت موفقیتی در یک زمینه به دست آورد، احساس می‌کند که در زمینه‌های دیگر نیز می‌تواند موفق شود و با توانایی‌هایی که دارد به اهداف خود برسد (قلی‌پور و پورعزت، ۱۳۸۹: ۶۳)؛ بنابراین، مفهوم خودباوری و خودباوری عمومی یا ملی نیز به رغم نزدیکی با مفهوم اعتماد به نفس و اعتماد به نفس ملی، با آن متفاوت هستند؛ چراکه خودباوری باور داشتن به توانایی‌های خود و خویشتن در سطح فردی و ملی است و بیشتر جنبه‌ی اعتقادی و ذهنی را دربر می‌گیرد، در حالی که اعتماد به نفس ملی، علاوه بر قبول و باور داشتن توانایی‌ها، آنچه به یک ملت در عمل نیز تسری می‌یابد، پوشش می‌دهد (مبینی و چگینی، ۱۳۸۹: ۲۷).

خوداتکایی باوری است که در آن فرد دارای استعدادها و صلاحیت‌های موردنیاز است و می‌تواند رفتارهای موردنیاز برای موفقیت کاری را به معرض نمایش بگذارد (کول کویت و همکاران، ۲۰۰۶) و در برخی از مقالات و کتب مفهوم اعتماد به نفس ملی با مفهوم خوداتکایی ملی، به یک معنا گرفته شده است، در حالی که مفهوم اعتماد به نفس ملی مفهومی جامع‌تر و فراگیرتر از مفاهیمی نظیر خوداتکایی است و خوداتکایی بیشتر بر جنبه و راه‌های رسیدن به استقلال و خودکفایی اقتصادی و به نوعی اتکا و اعتماد به خود در زمینه‌ی رشد و تولید اقتصادی را شامل می‌شود (مبینی و چگینی، ۱۳۸۹).

اعتماد اجتماعی، در ادبیات جامعه‌شناختی، اعتماد اجتماعی، به عنوان ویژگی افراد،

ویژگی ارتباطات اجتماعی و ویژگی نظام اجتماعی با تأکید بر رفتار مبتنی بر تمایلات و سوگیری‌ها در سطح فردی و اجتماعی مفهوم‌سازی شده است. اعتماد اجتماعی به‌عنوان مهم‌ترین جنبه‌ی روابط اجتماعی و زمینه‌ساز همیاری و مشارکت اجتماعی انسان‌ها، به‌عنوان بستر کانونی سرمایه‌ی اجتماعی قرار گرفته است و بیانگر حسن‌ظن افراد نسبت به سایر افراد جامعه است که این امر موجب گسترش و تسهیل روابط اجتماعی فرد با آن‌هاست (نیازی، ۱۳۸۹: ۱۱۰).

عزت‌نفس و عزت‌نفس ملی: مفهوم عزت‌نفس، در حوزه‌ی علم روان‌شناسی به معنی ارزیابی کلی یک شخص از ارزش خود به‌کار می‌رود. دایرة‌المعارف معروف ویکی‌پدیا، در تعریف عزت‌نفس و در بیان تمایز آن با اعتماد به‌نفس می‌نویسد: در روان‌شناسی، واژه‌ی عزت‌نفس، معمولاً به معنی ارزیابی کلی یک شخص از ارزش خودش به‌کار می‌رود. این واژه می‌تواند جنبه‌ی کلی داشته و یا به یک بعد خاص شخصیت فرد مربوط شود (امامی، ۱۳۸۹: ۴۲۹).

مفهوم عزت‌نفس ملی، به معنای عزت و کرامت در یک ملت است و بیشتر به جنبه‌های معنوی و غیرمادی روحیه‌ی یک ملت برمی‌گردد تا امور مادی؛ بنابراین، عزت‌نفس ملی به مشخصات و ویژگی‌هایی گفته می‌شود که یک جامعه را از جوامع دیگر متمایز کرده و افراد جامعه را به نوعی خودباوری و اتکای به نفس رهنمون می‌سازد.

اعتماد به‌نفس ملی به‌رغم داشتن اشتراکاتی با عزت‌نفس، فراگیرتر و گسترده‌تر از آن است و همچنین، مفهومی جامع‌تر و فراگیرتر از مفاهیمی نظیر خوداتکایی است؛ چراکه خوداتکایی بیشتر بر جنبه‌ی اقتصاد ملی کشورها و راه‌های رسیدن به استقلال و خودکفایی اقتصادی و به‌نوعی اتکا و اعتماد به خود در زمینه‌ی رشد و تولید اقتصادی تأکید دارد.

اگر معنای اعتماد به‌نفس از افراد مختلف پرسیده شود، به‌احتمال بسیار زیاد هرکدام تعریفی متفاوت از آن دارند و بسیاری آن را داشتن حس خوب می‌دانند؛ اما نمی‌توانند آن را به‌صورت دقیق تعریف کنند که واقعاً چیست.

در نگاه اولیه به واژه‌ی اعتماد به‌نفس، آنچه به ذهن خطور می‌کند نوعی انگاره‌ی درونی، استوار، هویت مستقل و شخصیت پایدار از خود (فردی و جمعی) به‌عنوان موجودی دارای تشخیص، ممیزه ذاتی، بااراده، قابل تقدیر و ... است (کوشکی و آجرلو، ۱۳۸۹). عده‌ای اعتماد به‌نفس را، اعتماد به خود و توانایی‌هایشان می‌دانند و بعضی‌ها آن را

محکم و قوی بودن در برابر ناملايمات زندگي تصور مي‌کنند و افراڊي آن را ميزان علاقه به خود و حس خوب داشتن به خود مي‌دانند. جالب اينجاست که حتي اگر به کتاب‌هاي نوشته‌شده در مورد اين موضوع هم مراجعه کنيد، با تعاريف مختلفي روبه‌رو خواهيد شد که البته از نظر مفهوم تقريباً به يکي دو موضوع اساسي اشاره دارند که پايه و اساس اعتمادبه‌نفس را تشکيل مي‌دهد. در نهايت اگر در ايتترنت معنای اعتمادبه‌نفس را جست و جو کنيد، با سايت‌هاي بسيار زيادي روبه‌رو مي‌شويد که در آن‌ها به تعريف آن پرداخته‌اند و اين موضوع نشان از اهميت بسيار زياد اين ويژگي در زندگي انسان‌ها دارد. تعريف لغوي اعتمادبه‌نفس مبتني بر اين است که به لحاظ ذهني افراد مطمئن باشند که مي‌توانند کاري را با کيفيت مطلوبي انجام دهند؛ يا داشتن مهارت کافي و باور کافي در مورد توانايي انجام کاري داشتن. در اين صورت، فرد بايد دو ويژگي داشته باشد: ۱- داشتن مهارت کافي در کار، ۲- ديد و برداشت خوب و مثبت از مهارت‌ها و توانمندی‌ها.

اعتمادبه‌نفس به معنای توانايي در انجام کاري خاص، هميشه موفق بودن، شکست نخوردن، نترسيدن و زمين نخوردن نيست. بلکه به تعبيري همان اصل نيروي خواستن و برخاستن، به خود متکي بودن و به خود احترام نهادن است (کوشکي و آجرلو، ۱۳۸۹: ۳۵). مقوله‌اي انتزاعي است که بر اساس ادراک فرد از خود و پديده‌هاي پيرامون شکل مي‌گيرد؛ بنا بر اين، چگونگي ادراک فرد از واقعيت يکي از مهم‌ترين عوامل مؤثر بر اعتمادبه‌نفس است. اعتمادبه‌نفس احساسی است که تحت تأثير تصورات و ادراکات فرد از توانمندی‌ها و تجربيات موفق خود و توانمندی‌ها و تجربيات موفق خویشاوندان، هم‌وطنان يا ساير کساني که به دليلي به وي شباهت دارند يا با او وابستگي دارند، تأمين مي‌شود (پورعزت و قلي‌پور، ۱۳۸۹: ۵۱۹)؛ احساس اطمینان نسبت به خود يا باور و اعتقادي است که فرد نسبت به خود دارد. مفهوم اجتماعي روان‌شناختي اعتمادبه‌نفس، به اطمینان فرد نسبت به خود درباره‌ي قدرت، توانايي و داوري مرتبط است (مجيدى، ۱۳۸۹: ۵۵۷). اعتمادبه‌نفس نيرويی است که شخص را در استفاده‌ي بهينه از قابليت‌ها و توانمندی‌هاي خویش جهت رسيدن به اهدافي که در نظر دارد ياري مي‌کند (جاويدى، ۱۳۸۹: ۷۲۱) و به ميزان علاقه، اطمینان و غروري که افراد به خود دارند و يا افتخار و احساس خوب از خود را اعتمادبه‌نفس مي‌گویند (بيابان‌گرد، ۱۳۷۳).

اعتمادبه‌نفس، باور و اعتقاد بدون قيد و شرط فرد به توانايي‌هاي خود و ارزيابي

صحيح و دقيق و پذيرش نقاط ضعف و قوت خویش برای مواجهه و کنار آمدن با چالش‌های اساسی زندگی است (اسماعیلی و طالبی، ۱۳۹۵). اعتماد به نفس، میزان اعتماد فرد به توانایی‌ها، ظرفیت‌ها و ویژگی‌هایش و نیز تکیه بر همین عوامل در ارتباط با خود، دیگران و چالش‌های زندگی است. بر این اساس، اعتماد به نفس یعنی ایمان به توانایی‌های ذاتی و استعداد های فطری خویش و بهره‌گیری از آن‌ها یا داشتن احساس ارزشمندی به خود و توانمندی‌های خود و یا احساس و شناختی که افراد از توانایی‌ها و محدودیت‌های درونی و بیرونی خود دارند.

مفهوم اعتماد به نفس ملی کمتر در تحقیقات بین‌المللی مورد استفاده قرار گرفته و اطلاعات زیادی در مورد سطوح و روندهای اعتماد در کشورهای مختلف و رابطه‌اش با متغیرهای اجتماعی سیاسی و اقتصادی در دست نیست (اشرفی، ۱۳۸۹: ۲۰۵). این مفهوم می‌تواند ترکیبی از مفاهیم دو حوزه‌ی جامعه‌شناسی و روان‌شناسی باشد و آن را باید در حوزه‌ی روان‌شناسی اجتماعی هم جست‌وجو کرد. اعتماد به نفس یعنی احساس و شناختی که از توانایی‌ها و محدودیت‌های بیرونی و درونی خود داریم و اعتماد به نفس ملی شکلی از این پدیده در سطح کلان است. مفهوم اعتماد به نفس ملی، تعبیر نوینی از اعتماد به نفس است و به منزله‌ی یک احساس درونی و باور و اعتقاد فردی است که فرد خود را در سطح یک ملت معرفی می‌کند؛ بنابراین، صفت ملی اعتماد به نفس، مصداق اعتماد به نفس را از فرد به یک اجتماع بزرگ انسانی تعمیم می‌دهد. از پیوند مفهوم سه واژه‌ی ملت، ملی‌گرایی و اعتماد به نفس می‌توان به این تعریف دست یافت که اعتماد به نفس ملی عبارت است از: «احساس اطمینان و خودباوری و اتکا به توانایی و قدرت و داوری افراد تشکیل‌دهنده‌ی یک ملت نسبت به خود». اعتماد به نفس ملی شناخت یک ملت از توانایی، شایستگی، ارزش، منزلت و اعتبار خویش در مقابله با چالش‌های اساسی یک ملت در یک دوره‌ی خاص است و می‌تواند مثل اعتماد به نفس فردی، نسبی یا سیال و در گذر زمان دچار افزایش یا کاهش شود و یا در عرصه‌های مختلف نمود و بروز متفاوتی داشته باشد (مجیدی، ۱۳۸۹: ۵۵۹).

در میان همه‌ی روش‌های اندازه‌گیری اعتماد به نفس، روشی که همه‌ی اهداف اندازه‌گیری اعتماد به نفس را نشان دهد، وجود ندارد و هر روش اندازه‌گیری که همه‌ی جنبه‌های یک سازه را مورد پوشش قرار دهد، معمولاً از ارزش توصیفی و تبیینی پایینی برخوردار است؛ بنابراین مقیاس‌های اعتماد به نفس، بایستی با حوزه‌های خاص عملکرد

متناسب باشند. آیتم‌های سنجش اعتماد به نفس باید سازه‌ی مورد نظر ما را به صورت صحیح انعکاس دهند. اعتماد به نفس با توانایی تصور شده ارتباط دارد. آیتم‌ها باید در قالب واژگان «می‌توان انجام داد» بیان شوند نه در قالب «انجام خواهد گرفت». توانستن، قضاوتی از توانایی‌های خود است و خواستن، بیان‌کننده‌ی اهداف فرد است. در هنگام اندازه‌گیری اعتماد به نفس از فرد خواسته می‌شود تا عملکرد را پیش‌بینی کند؛ باین حال معیاری که اعتماد به نفس بایستی با آن رابطه داشته باشد، باز هم عملکرد است. بر این اساس، اعتبار پیش‌بینی اعتماد به نفس از نظر مفهومی، مشابه روشی است که در آن اعتبار سازه اندازه‌گیری می‌شود (گیست و همکاران، ۱۹۹۲). در روش مرسوم اندازه‌گیری اعتماد به نفس، افراد به صورت «بلی، خیر» به اینکه آیا توانایی انجام یک وظیفه‌ی مشخص در یک سطح خاص را دارند، پاسخ می‌دهند. سپس برای هر پاسخ مثبت، میزان اطمینان در یک مقیاسی از ۱ یا ۱۰ (کاملاً نامطمئن) تا ۱۰۰ (کاملاً مطمئن) در فاصله‌های ۱۰ تایی محاسبه می‌شود؛ مجموع مقادیر اطمینان، نشان‌دهنده‌ی میزان اعتماد به نفس است (گیست، ۱۹۹۲).

سه رویکرد اصلی برای اندازه‌گیری میزان اعتماد به نفس یک گروه وجود دارد. در روش اول، میزان ارزیابی اعضا را از توانایی شخصی‌شان، برای انجام کارکرد ویژه‌ای که در گروه دارند، با همدیگر جمع می‌کنیم. در روش دوم، میزان ارزیابی افراد، از توانایی گروهشان برای عمل به عنوان یک کل جمع زده می‌شود (بندورا، ۲۰۰۰). در روش سوم، می‌توان اعتماد به نفس جمعی را از طریق رساندن اعضای گروه به یک قضاوت مشترک محاسبه کرد (گیست، ۱۹۸۷).

در این سه شاخص اندازه‌گیری اعتماد به نفس جمعی، وزن نسبی که به عوامل فردی و فاکتورهای تعاملی داده می‌شود با همدیگر تفاوت دارند، اما میزان تمایز آن‌ها کمتر از میزانی است که ممکن است به نظر بیاید؛ زیرا قضاوت افراد از اعتماد به نفس، جدای از فعالیت‌های توانمندساز یا بازدارنده سایر افراد نیست (امیری و خواستار، ۱۳۸۹: ۱۵۷). همچنین، باید توجه داشت که اعتماد به نفس ملی به عنوان یکی از عناصر هویتی که در سطح کلان عمل می‌کند، نیازمند یک میانجی برای درونی‌شدن در تک‌تک اعضای جامعه است؛ چراکه هر کدام از افراد باید بتوانند بر مبنای شرایط انضمامی و اجتماعی خود درک و تعریفی از تعلق داشتن به یک نظام فرهنگی که در سطح دولت - ملت متجلی شده است، داشته باشند (گیدنز، ۱۳۷۸).

مسئله‌ی دیگری که محققان در هنگام مطالعه‌ی اعتمادبه‌نفس ملی با آن مواجه هستند، روش‌های اندازه‌گیری میزان اعتمادبه‌نفس ملی است. همانند چالشی که محققان در هنگام بررسی سازه‌های جمعی با آن مواجه هستند که چگونه می‌توان این پدیده‌ها را اندازه‌گیری کرده و به‌صورت داده‌های کمی نمایش داد. سؤالی که همیشه برای این دسته از محققان مطرح بوده، این است که آیا سازه‌های جمعی را می‌توان به‌مانند یک موجود زنده و یک کل در نظر گرفت یا اینکه حاصل جمع جبری تک‌تک افراد خود هستند (امیری و خواستار، ۱۳۸۹).

با بررسی و مرور پیشینه‌ی تحقیق و پژوهش، تاکنون هیچ مطالعه‌ای در این راستا یافت نشده و تحقیقات و آزمون‌های به‌کارگیری شده، صرفاً در حوزه‌ی اعتمادبه‌نفس فردی بوده است و از آنجاکه اعتمادبه‌نفس ملی، نقش اساسی و مؤثر بر شخصیت و زندگی فردی و اجتماعی افراد و جامعه دارد و امروزه یک ابزار سنجش و اندازه‌گیری مناسب برای آن وجود ندارد، این مطالعه سعی کرده است ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه اعتمادبه‌نفس ملی بر دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد را مورد بررسی قرار دهد. به‌عبارت‌دیگر، این مطالعه به دنبال پاسخ دادن به این سؤال است که مؤلفه‌ها، ابعاد و ابزار مناسب سنجش آن کدام است و این ابزار از نظر روان‌سنجی واجد چه ویژگی‌هایی است؟

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها از نوع کمی و از لحاظ روش از نوع توصیفی - همبستگی از نوع تحلیل عوامل اکتشافی و روش‌های متعارف آزمون‌سازی است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری شاغل به تحصیل در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بودند که براساس آمار اداره‌ی آموزش دانشگاه بالغ بر ۶۰۰۰ نفر بودند. جامعه‌ی آماری تحقیق، تعداد ۴۸۴ دانشجو بوده که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند.

ابزار

با مطالعه‌ی کتابخانه‌ای و جمع‌آوری دیدگاه‌ها و متون و پیشینه‌ی موجود درباره‌ی اعتمادبه‌نفس ملی، گویه‌های پرسشنامه‌ی اولیه تهیه شد سپس در قالب یک پرسشنامه ۱۱۰ گویه‌ای با طیف

لیکرت پنج‌درجه‌ای تهیه و تنظیم شد. در مرحله‌ی بعد، پرسشنامه در اختیار ۱۰ نفر از اساتید صاحب‌نظر در حوزه‌ی روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مدیریت و علوم سیاسی گذاشته شد و از آن‌ها خواسته شد که مناسب بودن یا نامناسب بودن گویه‌ها را مشخص کنند. گویه‌هایی که بالاتر از ۶۷ درصد مورد تأیید بودند، حفظ شدند؛ که در این مرحله هیچ گویه‌ای حذف نشد. در گام دوم پرسشنامه ۱۱۰ گویه‌ای روی دانشجویان اجرا شد و سپس گویه‌هایی که همبستگی پایینی (کمتر از ۰/۳۰۰) با نمره کل داشتند، حذف شدند که در این مرحله ۱۲ گویه حذف شدند.

روش اجرا

پس از بررسی مناسب بودن گویه‌ها و حذف گویه‌های نامناسب، پرسشنامه به‌صورت آنلاین اجرا شد. به این شکل که فایل ورد و پی‌دی‌اف پرسشنامه برای دانشجویان از طریق واتس‌آپ ارسال شد و پس از تکمیل از طریق واتس‌آپ دریافت شد. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، داده‌های جمع‌آوری شده از پرسشنامه‌های بدون نقص، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش، نخست جهت درک ساده‌ی داده‌های گردآوری شده و جهت تفسیر و نتیجه‌گیری، به خلاصه‌سازی متغیرهای جمعیت‌شناختی و وابسته، با استفاده از روش‌های آمار توصیفی پرداخته شد. سپس پیش‌فرض‌های لازم جهت استفاده از آزمون‌های مناسب روان‌سنجی بررسی شد. در پایان تمامی مراحل روان‌سنجی، از روش‌های آمار استنباطی و آزمون‌های آماری مناسب (ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل عوامل اکتشافی، ضریب آلفای کرونباخ، روش دونیمه کردن، روش گاتمن، رتبه درصدی، نمرات استاندارد Z و T) استفاده شد.

یافته‌ها

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها برحسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد
دختر	۲۸۳	۵۸/۵
پسر	۱۹۰	۳۹/۳
بدون پاسخ	۱۱	۲/۲
کل	۴۸۴	۱۰۰

جدول شماره ۱ نشان می‌دهد ۲۸۳ نفر (۵۸/۵ درصد) از گروه نمونه دانشجویان دختر و ۱۹۰ نفر (۳۹/۳ درصد) دانشجوی پسر بودند.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب محل سکونت

سکونت	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
شهر	۳۷۷	۷۷/۹	۷۷/۹
روستا	۳۶	۷/۴	۸۵/۳
بدون پاسخ	۷۱	۱۴/۷	۱۰۰
کل	۴۸۴	۱۰۰	

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد محل سکونت ۳۷۷ نفر (۷۷/۹ درصد) از گروه نمونه شهر و محل سکونت ۳۶ نفر (۷/۴ درصد) روستا بوده‌اند.

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب تأهل

تأهل	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
مجرد	۲۷۷	۵۷/۲	۵۷/۲
متأهل	۱۴۵	۳۰	۸۷/۲
بدون پاسخ	۶۲	۱۲/۸	۱۰۰
کل	۱۲۰۰	۱۰۰	

جدول شماره ۳ نشان می‌دهد ۲۷۷ نفر (۵۷/۲ درصد) از گروه نمونه دانشجوی مجرد، ۱۴۵ نفر (۳۰ درصد) دانشجوی متأهل هستند و ۶۲ نفر (۱۲/۸ درصد) وضعیت تأهل خود را مشخص نکرده‌اند.

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها بر حسب گروه تحصیلی

گروه تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
علوم انسانی	۲۷۵	۵۶/۸	۵۶/۸
علوم پایه	۳۲	۶/۶	۶۳/۴
علوم فنی و مهندسی	۵۳	۱۱	۷۴/۴
علوم پزشکی	۱۴	۲/۹	۷۷/۳
بدون پاسخ	۱۱۰	۲۲/۷	۱۰۰
کل	۴۸۴	۱۰۰	

جدول شماره‌ی ۴ نشان می‌دهد ۲۷۵ نفر (۵۶/۸ درصد) از گروه نمونه دانشجوی رشته‌های علوم انسانی، ۳۲ نفر (۶/۶ درصد) دانشجوی رشته‌های علوم پایه، ۵۳ نفر (۱۱ درصد) دانشجوی رشته‌های فنی و مهندسی، ۱۴ نفر (۲/۹ درصد) دانشجوی رشته‌های علوم پزشکی و ۱۱۰ نفر (۲۲/۷ درصد) رشته‌ی تحصیلی خود را مشخص نکرده بودند.

جدول شماره‌ی ۵: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها برحسب مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
کارشناسی	۲۷۵	۵۶/۸	۵۶/۸
کارشناسی ارشد	۱۱۸	۲۴/۴	۸۱/۲
دکتری	۳۲	۶/۶	۸۷/۸
بدون پاسخ	۵۹	۱۲/۲	۱۰۰
کل	۴۸۴	۱۰۰	

جدول شماره‌ی ۵ نشان می‌دهد ۲۷۵ نفر (۵۶/۸ درصد) از گروه نمونه دانشجوی مقطع کارشناسی، ۱۱۸ نفر (۲۴/۴ درصد) دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد و ۳۲ نفر (۶/۶ درصد) دانشجوی مقطع دکتری بودند و ۵۹ نفر (۱۲/۲ درصد) مقطع تحصیلی خود را مشخص نکرده بودند.

جدول شماره‌ی ۶: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها برحسب گروه سنی

گروه سنی	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
۱۹-۲۵	۲۴۳	۵۰/۲	۵۰/۲
۲۶-۳۰	۷۲	۱۴/۹	۶۵/۱
۳۱-۳۵	۳۰	۶/۲	۷۱/۳
۳۶-۴۰	۲۸	۵/۸	۷۷/۱
۴۱-۴۵	۱۱	۲/۳	۷۹/۴
۴۶ به بالا	۷	۱/۴	۸۰/۸
بدون پاسخ	۹۳	۱۹/۲	۱۰۰
کل	۴۸۴	۱۰۰	

جدول شماره ۶ نشان می‌دهد ۲۴۳ نفر (۵۰/۲ درصد) از گروه نمونه دانشجویان بین ۱۹ تا ۲۵ سال، ۷۲ نفر (۱۴/۹ درصد) بین ۲۶ تا ۳۰ سال، ۳۰ نفر (۶/۲ درصد) بین ۳۱ تا ۳۵ سال، ۲۸ نفر (۵/۸ درصد) بین ۳۶ تا ۴۰ سال، ۱۱ نفر (۲/۳ درصد) بین ۴۱ تا ۴۵ سال، ۷ نفر (۱/۴ درصد) ۴۶ سال به بالا داشته‌اند و ۹۳ نفر (۱۹/۲ درصد) سن خود را گزارش نکرده‌اند.

جدول شماره ۷: توزیع فراوانی آزمودنی‌ها برحسب گروه شغلی

گروه شغلی	فراوانی	درصد	درصد تراکمی
صرفاً دانشجو	۳۴۲	۷۰/۷	۷۰/۳۷
مشاغل آموزشی	۳۹	۸/۱	۷۸/۸
مشاغل کارمندی	۴۴	۹/۱	۸۷/۹
مشاغل آزاد	۲۵	۵/۲	۹۳/۱
مشاغل درمانی	۷	۱/۴	۹۴/۵
مشاغل فنی	۶	۱/۲	۹۵/۷
مشاغل خدماتی	۱۴	۲/۹	۹۸/۶
بدون پاسخ	۷	۱/۴	۱۰۰
کل	۴۸۴	۱۰۰	

جدول شماره ۷ نشان می‌دهد ۳۴۲ نفر (۷۰/۷ درصد) از گروه نمونه صرفاً دانشجو، ۳۹ نفر (۸/۱ درصد) دارای مشاغل آموزشی، ۴۴ نفر (۹/۱ درصد) دارای مشاغل کارمندی، ۲۵ نفر (۵/۲ درصد) دارای مشاغل آزاد، ۷ نفر (۱/۴ درصد) دارای مشاغل درمانی، ۶ نفر (۱/۲ درصد) دارای مشاغل فنی و ۱۴ نفر (۲/۹ درصد) دارای مشاغل خدماتی بودند و ۷ نفر (۱/۴ درصد) شغل خود را مشخص نکرده‌اند.

جدول شماره ۸: ضریب پایایی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی

متغیرها	تعداد آزمودنی	تعداد سؤالات	ضریب آلفا	ضریب همبستگی	ضریب براون (طول برابر)	ضریب اسپیرمن - براون (طول برابر)	ضریب گاتمن
اعتماد به نفس ملی	۴۸۴	۹۸	۰/۹۶۴	۰/۹۱۵	۰/۹۵۶	۰/۹۵۶	۰/۹۵۶
مدیریت ملی	۴۸۴	۳۶	۰/۹۴۷	۰/۹۱۳	۰/۹۵۵	۰/۹۵۵	۰/۹۵۴

۰/۸۹۷	۰/۸۹۹	۰/۸۹۹	۰/۸۱۷	۰/۹۴۰	۲۰	۴۸۴	عرق ملی
۰/۸۶۰	۰/۸۸۳	۰/۸۷۹	۰/۷۸۴	۰/۸۷۸	۵	۴۸۴	رضایت ملی
۰/۹۰۲	۰/۹۰۳	۰/۹۰۳	۰/۸۲۳	۰/۸۹۶	۴	۴۸۴	دفاع ملی
۰/۸۴۷	۰/۸۴۷	۰/۸۴۷	۰/۷۳۵	۰/۸۰۹	۴	۴۸۴	استقلال ملی
۰/۶۸۲	۰/۶۸۵	۰/۶۸۵	۰/۵۲۱	۰/۷۰۴	۴	۴۸۴	تلاش ملی
۰/۵۸۵	۰/۷۲۰	۰/۷۰۱	۰/۵۴۰	۰/۶۹۸	۳	۴۸۴	پیشرفت ملی
۰/۶۷۱	۰/۷۵۹	۰/۷۴۲	۰/۵۸۹	۰/۷۷۱	۳	۴۸۴	انسجام ملی
۰/۶۲۲	۰/۷۱۷	۰/۶۹۸	۰/۵۳۶	۰/۷۰۵	۳	۴۸۴	دست‌آورد ملی
۰/۵۶۰	۰/۶۴۳	۰/۶۲۳	۰/۴۵۲	۰/۶۲۸	۳	۴۸۴	انگیزه ملی
۰/۵۵۷	۰/۶۰۹	۰/۵۸۹	۰/۴۱۷	۰/۶۰۰	۳	۴۸۴	مشارکت ملی
۰/۶۵۲	۰/۶۵۴	۰/۶۵۴	۰/۴۸۶	۰/۶۸۱	۴	۴۸۴	استعداد ملی
۰/۵۱۱	۰/۶۳۹	۰/۶۱۹	۰/۴۴۸	۰/۶۳۰	۳	۴۸۴	علاقه ملی
۰/۴۷۸	۰/۴۸۰	۰/۴۸۰	۰/۳۱۶	۰/۴۷۸	۲	۴۸۴	سازگاری ملی

جدول شماره ۸ ضریب پایایی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با روش دونیمه کردن را نشان می‌دهد. ضرایب نشان می‌دهند که پرسشنامه از ضرایب پایایی خوبی در نمونه دانشجویی برخوردار است.

جدول شماره ۹: ضریب همبستگی نمره کل پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با تک تک سؤال‌ها

سؤال‌ها	نمره کل	سؤال‌ها	نمره کل	سؤال‌ها	نمره کل	سؤال‌ها	نمره کل	سؤال‌ها	نمره کل
۰/۴۴۸	۸۹	۰/۶۹۵	۶۸	۰/۴۹۵	۴۶	۰/۷۰۱	۲۴	۰/۵۴۷	۱
۰/۴۲۸	۹۱	۰/۵۱۸	۷۰	۰/۶۳۲	۴۷	۰/۴۱۸	۲۶	۰/۶۵۵	۲
۰/۷۰۴	۹۲	۰/۵۷۰	۷۱	۰/۷۳۷	۴۹	۰/۶۵۰	۲۷	۰/۵۲۸	۳
۰/۷۹۵	۹۳	۰/۷۶۰	۷۲	۰/۶۲۷	۵۰	۰/۶۵۹	۲۸	۰/۵۷۳	۴
۰/۵۲۸	۹۴	۰/۵۶۲	۷۳	۰/۶۹۴	۵۱	۰/۴۵۸	۲۹	۰/۵۳۶	۵
۰/۴۵۵	۹۵	۰/۵۱۳	۷۴	۰/۷۴۸	۵۲	۰/۶۷۹	۳۰	۰/۵۳۵	۶
۰/۶۷۳	۹۶	۰/۷۲۸	۷۵	۰/۶۴۷	۵۳	۰/۷۵۶	۳۱	۰/۵۲۳	۷
۰/۶۸۷	۹۷	۰/۶۱۹	۷۶	۰/۵۲۵	۵۴	۰/۴۰۸	۳۲	۰/۷۵۱	۸
۰/۵۹۴	۹۸	۰/۴۲۲	۷۷	۰/۳۹۶	۵۵	۰/۴۰۶	۳۳	۰/۵۶۲	۹
۰/۵۸۸	۹۹	۰/۶۰۴	۷۸	۰/۶۴۳	۵۷	۰/۶۲۴	۳۴	۰/۴۸۶	۱۰
۰/۵۳۵	۱۰۰	۰/۵۷۱	۷۹	۰/۶۳۲	۵۸	۰/۵۸۷	۳۵	۰/۵۲۵	۱۱
۰/۵۰۲	۱۰۲	۰/۶۷۷	۸۰	۰/۵۹۶	۵۹	۰/۶۶۰	۳۷	۰/۶۵۵	۱۲

۰/۵۹۷	۱۰۳	۰/۷۱۶	۸۱	۰/۵۱۰	۶۰	۰/۵۸۷	۳۸	۰/۵۹۷	۱۴
۰/۶۵۷	۱۰۶	۰/۷۱۰	۸۲	۰/۶۴۱	۶۱	۰/۳۹۷	۳۹	۰/۶۹۸	۱۵
۰/۵۹۶	۱۰۷	۰/۶۱۳	۸۳	۰/۶۵۶	۶۲	۰/۶۴۸	۴۰	۰/۵۵۲	۱۶
۰/۵۸۱	۱۰۸	۰/۷۳۹	۸۴	۰/۵۹۹	۶۳	۰/۶۱۱	۴۱	۰/۵۴۲	۱۸
۰/۴۵۵	۱۰۹	۰/۷۵۹	۸۵	۰/۵۷۴	۶۴	۰/۶۲۵	۴۲	۰/۶۵۹	۱۹
۰/۷۱۷	۱۱۰	۰/۶۱۱	۸۶	۰/۶۱۲	۶۵	۰/۶۲۴	۴۳	۰/۴۴۰	۲۰
		۰/۴۵۰	۸۷	۰/۴۹۰	۶۶	۰/۵۶۸	۴۴	۰/۶۱۳	۲۱
		۰/۷۱۲	۸۸	۰/۷۴۴	۶۷	۰/۶۱۶	۴۵	۰/۶۹۵	۲۲

جدول شماره‌ی ۹ ضریب همبستگی نمره کل پرسشنامه اعتماد به نفس ملی را با تک تک سؤال‌ها نشان می‌دهد. ضرایب نشان می‌دهد که نمره کل پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با تک تک سؤالات همبستگی بالایی دارند.

بحث درباره‌ی یافته‌ها

بررسی پایایی مقیاس اعتماد به نفس ملی به روش همسانی درونی نشان داد که نمره کل پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با تک تک گویه‌ها همبستگی بالایی دارند؛ بنابراین، پرسشنامه اعتماد به نفس ملی از همسانی درونی مطلوبی برخوردار است. نتایج نشان داد که ضریب پایایی پرسشنامه اعتماد به نفس ملی با روش آلفای کرونباخ (۰/۹۶۴)، با روش دونیمه کردن (۰/۹۵۶) و با روش گاتمن (۰/۹۵۶) از ضرایب پایایی خوبی در نمونه‌ی دانشجویی برخوردار هستند. از آنجایی که هیچ پژوهشی در زمینه‌ی ساخت پرسشنامه اعتماد به نفس ملی انجام نشده است، همسویی یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش‌هایی که غیرمستقیم ارتباط دارند مورد بررسی قرار گرفته است.

یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی فارسی و همکارانش (۱۳۹۳) همسویی دارد. آن‌ها به بررسی ساختار عاملی پرسشنامه منابع اعتماد به نفس ورزشی در ورزشکاران زن و مرد دانشگاهی رشته‌های گروهی و انفرادی پرداخته‌اند و به این نتیجه رسیدند که پارامترهای تحلیل عاملی تأییدی نشان دادند؛ از این رو، مدل پرسشنامه منابع اعتماد به نفس ورزشی با ۹ عامل و شاخص‌های مناسب برازش تأیید شد و علاوه بر این، نشان دادند که پرسشنامه منابع اعتماد به نفس ورزشی از ساختار عاملی قابل قبول و مناسبی در میان ورزشکاران دانشگاهی برخوردار است؛ به طوری که هر نه عامل مطابق با عوامل موجود در پرسشنامه اصلی بود.

همچنین پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی باقرپور و همکاران (۲۰۱۲) همسویی دارد که به بررسی خصوصیات روان‌سنجی مقیاس پرسشنامه اعتمادبه‌نفس ورزشی در میان ورزشکاران مالزیایی و ایرانی پرداخته است. ضریب آلفا برای مالزیایی‌ها ۰/۹۱ و برای ایرانی‌ها ۰/۹۴ بود و روایی کارآمدتری میان بازیکنان تکواندو مالزی و ایران دارد و می‌تواند به‌عنوان مقیاس اعتمادبه‌نفس ورزشی مورد استفاده قرار گیرد.

همچنین، پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی سی‌یانگ و همکارانش (۲۰۱۸) همسویی دارد که به بررسی اعتباریابی پرسشنامه اعتمادبه‌نفس در ورزش در میان ورزشکاران کره‌ای پرداخته و نتایج آن‌ها نشان داد که عوامل اندازه‌گیری شده توسط سؤالات پرسشنامه اعتمادبه‌نفس در ورزشکاران ورزش رزمی نسبتاً دقیق است. سؤالات مربوط به اعتمادبه‌نفس در ورزش می‌تواند برای ورزشکاران مرد و زن نیز به‌طور یکسان اعمال شود. نمرات ورزشکاران مرد در عواملی مانند روحیه‌ی رزمی، آرامش و عملکرد تحت فشار بیشتر از ورزشکاران زن بود. نمرات ورزشکاران ملی با توجه به ضریب آمادگی بدن بیشتر از نمرات ورزشکاران غیر ملی بود.

همچنین، پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی هورن و همکاران (۲۰۱۷) همسویی دارد که به طراحی، ساخت و ارزیابی پرسشنامه سنجش اعتمادبه‌نفس بعد از سکنه‌ی مغزی پرداخته‌اند. ضریب آلفای کرونباخ، همسانی درونی خوبی را نشان داد ($\alpha=0/94$) پایایی به روش بازآزمایی روی ۲۷ ماده، پایداری زمانی خوب را نشان داد.

همچنین، پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی ساندرز و ساندرز (۲۰۱۷) همسویی دارد که مقیاسی برای اندازه‌گیری اعتماد تحصیلی ساخته‌اند که برای بررسی اعتماد تحصیلی دانشجویان به‌کار می‌رود. نتایج آن‌ها نشان داد که این مقیاس می‌تواند عملکرد تحصیلی دانشجویانی که اعتماد تحصیلی بالایی دارند را از دانشجویانی که عملکرد تحصیلی پایینی دارند، متمایز کند.

پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی اونور و همکارانش (۲۰۱۷) همسویی دارد که به بررسی پایایی و روایی سه پرسشنامه رضایت و اعتمادبه‌نفس در مقیاس یادگیری و مقیاس طرح شبیه‌سازی و پرسشنامه تمرین‌های آموزشی پرداخته‌اند. مقادیر آلفای کرونباخ برای پرسشنامه رضایت و اعتمادبه‌نفس در مقیاس یادگیری بین ۰/۷۷ تا ۰/۸۵ و برای مقیاس طرح شبیه‌سازی بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۶ و برای پرسشنامه تمرین‌های آموزشی بین ۰/۶۱ تا ۰/۸۶ به‌دست آمد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که نسخه‌های ترکی کلیه مقیاس‌ها ابزارهای اندازه‌گیری معتبری هستند.

همچنین، پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی دورجا و سینگ (۲۰۱۱) همسویی دارد که در تحقیق خود به بررسی اعتمادبه‌نفس دانشجویان روان‌شناسی و تربیت‌بدنی پرداخته‌اند و نشان دادند که در جامعه‌ی دانشجویی هند از روایی و پایایی خوبی برخوردار است.

همچنین، پژوهش حاضر با نتایج مطالعه‌ی آسانو میهو (۲۰۰۵) همسویی دارد که به ساخت پرسشنامه خودگزارشی اعتمادبه‌نفس پرداخته است. نتایج نشان داد که پرسشنامه از همسانی درونی عالی و پایایی به روش بازآزمایی برخوردار است و روایی سازه‌ی آن مورد تأیید قرار گرفت.

در تبیین نتایج می‌توان گفت که اعتمادبه‌نفس ملی از پشتوانه‌ی نظری و مفهومی بالایی در فرهنگ ایرانی-اسلامی برخوردار است و پرسشنامه اعتمادبه‌نفس ملی از پایایی و قابلیت اطمینان بالایی برخوردار است و از آن می‌توان برای مقاصد پژوهشی و آموزشی در حوزه‌های کاربردی و عملی در سطح کلان کشور به‌ویژه برای برنامه‌ریزی برای تقویت اعتمادبه‌نفس ملی و کاهش آسیب‌هایی که اعتمادبه‌نفس ملی را خدشه‌دار می‌سازد، استفاده نمود. تحقیق حاضر محدود به دانشجویان بوده و تعمیم آن به غیردانشجویان با احتیاط صورت گیرد. همچنین، نمونه محدود به دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد بوده و در تعمیم به سایر دانشجویان باید احتیاط نمود و داده‌های جمع‌آوری شده براساس رویکرد فردی به اعتمادبه‌نفس ملی بوده و از تعمیم آن به رویکرد گروهی باید احتیاط نمود. براساس محدودیت‌های تحقیق، پیشنهاد می‌شود تحقیق حاضر روی پاسخ‌دهندگان غیردانشجو و روی سایر دانشجویان دانشگاه‌های کشور اجرا شود. از پرسشنامه اعتمادبه‌نفس ملی می‌توان برای سنجش جنبه‌های مختلف اعتمادبه‌نفس ملی، برای سنجش نقاط قوت و ضعف جامعه‌ی ایرانی و برنامه‌ریزی برای تقویت آن و کاهش آسیب‌های مربوط به آن از جمله در حوزه‌های مدیریتی، دفاعی، امنیتی، اقتصادی، علمی و فرهنگی کشور استفاده کرد.

منابع

- اسماعیلی، مهناز؛ طالبی، احسان (۱۳۹۵)؛ «مروری بر موضوع اعتمادبه‌نفس و نظریات مربوط به آن»، *مجموعه مقالات پنجمین کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی و علوم اجتماعی*. ۱۳۹۵. تهران.
- اشرافی، مرتضی (۱۳۸۹)؛ «اعتمادبه‌نفس ملی، راهی برای توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- افتخاری، اصغر (۱۳۸۹)؛ «امنیت اجتماعی شده و اعتمادبه‌نفس ملی؛ رویکردی اسلامی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتماد به نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع). چاپ اول.
- امامی، سید مجید (۱۳۸۹)؛ «مطالعه‌ی پیوند مفهومی هویت و اعتمادبه‌نفس ملی براساس الگوی جامعه‌شناسی تاریخی بحران در ایران معاصر». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- امیری، مجتبی؛ خواستار، حمزه (۱۳۸۹)؛ «مبانی روش‌شناسی و نظری مطالعه اعتمادبه‌نفس ملی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- بیابان‌گرد، اسماعیل (۱۳۷۳)؛ *روش‌های افزایش عزت‌نفس در کودکان و نوجوانان*. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
- پورعزت، علی‌اصغر؛ قلی‌پور، آرین (۱۳۸۹)؛ «تأملی بر مدیریت مؤلفه‌های مؤثر بر اعتمادبه‌نفس ملی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- جاویدی، مجتبی (۱۳۸۹)؛ «راهکارهای تحقق اعتمادبه‌نفس ملی و آثار آن در کشور از دیدگاه رهبر انقلاب». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- فارسی، علیرضا؛ عبدلی، بهروز؛ زمانی ثانی، سیدحجت (۱۳۹۳)؛ «بررسی ساختار عاملی پرسشنامه منابع اعتمادبه‌نفس ورزشی در ورزشکاران زن و مرد دانشگاهی رشته‌های گروهی و انفرادی». *مجله مطالعات روان‌شناسی ورزشی*. ش ۸، تابستان، صص ۱۸-۱.
- قلی‌پور، آرین؛ پورعزت، علی‌اصغر (۱۳۸۹)؛ «راهکارهای ارتقا و تعمیق خودباوری ملی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- کوشکی، محمدصادق؛ آجرلو، اسماعیل (۱۳۸۹)؛ «رهیافتی بر اعتمادبه‌نفس ملی با فرایند تولید معنا و نفی مدرنیسم معرفتی در انقلاب اسلامی». *مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتمادبه‌نفس ملی و انقلاب اسلامی*. تهران: مرکز تحقیقات میان‌رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸)؛ *جامعه‌شناسی*، ترجمه منوچهر صنوبری. تهران: انتشارات نی. چاپ پنجم.
- مبینی‌دهکردی، علی و چگنی، علی (۱۳۸۹)؛ «راهبردهای توسعه اعتمادبه‌نفس ملی از دیدگاه امام خمینی». *فصلنامه مطالعات دفاعی-استراتژیک*، سال دهم، شماره ۳۹. بهار ۱۳۸۹.
- مجیدی، حسن (۱۳۸۹)؛ «راهکارهای تقویت اعتمادبه‌نفس ملی در جهت دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز

- توسعه». مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتماد به نفس ملی و انقلاب اسلامی. تهران: مرکز تحقیقات میان رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- نیازی، محسن (۱۳۸۹)؛ «نظریه‌های جامعه‌شناسی اعتماد ملی و اجتماعی». مجموعه مقالات همایش فرهنگ عمومی، اعتماد به نفس ملی و انقلاب اسلامی. تهران: مرکز تحقیقات میان رشته‌ای علوم انسانی و اسلامی دانشگاه امام صادق (ع).
- Asano.Miho (2003); "Development of new self-report Questionnaire: The Ambulatory self-confidence Questionnaire(ASCQ)". *A Thesis in Master of Science in Faculty of Science*.
- Bagherpour, "Tahereh. Hairul Anuar Hashim, Soumendra Saha and Asok Kumar Ghosh (2012); investigated the psychometric properties of Malaysian and Iranian trait sports confidence inventory scale". *Middle East Journal of Scientific Research*. Vol 11. No 1: PP 106-112. January 2012 with 1,661 Reads
- Bandura, Albert (2000); Exercise of human agency throu collective efficacy. *Curent Directions in Psychological Science*. 9(3): PP75-78.
- Bandura, A (1997); "Perceived Self-efficacy in Cognitive Development and Functioning". *Educational Psychologist*, 28, 2, PP 117-148.
- Gaurav Dureja and Sukhbir Singh (2011);. "Self-confidence and decision making between psychology and physical education students: A comparative study". *Journal of Physical Education and Sports Management*, Vol. 2(6), pp 62-65.
- Gist, Marilyn, E. Mitchell, Terence R (1992); "Self-efficacy: A theoretical analysis of its determinants and malleability". *Academy of management review*, 17(2): PP 183-211.
- Gist, Marilyn E (1987); "Self-efficacy: implications for organizational behavior and human resource management". *Academy of management Review*. 12(3): PP 472-485.
- Horne, Jane C. Nadina B Lincoln, and Pip A Logan (2017); "Measurement of confidence": *the development and psychometric evaluation of a stroke-specific, measure of confidence*. *Clin Rehabil*. 2017 Nov; 31(11): PP 1529–1537.
- Seyong Jang, Han-Joo Eom, Kyu-Dong Lee, Won-Min Choi, Ye-Lim Choi, Hyun-Woo Kang, Eun-Hyung Cho (2018); "Validation of a Questionnaire that Surveys Confidence" in *Sports among Korean Competitive Athletes*. Vol 14 No 2 (2018): JOMH.
- Paul Sander and Lalage Sanders (2017); "Measuring confidence in academic study: A summary report". *Electronic Journal of Research in Educational Psychology and Psychopedagogy*, 1 (1). PP 1-17.
- Unver Vesile, Tulay Basak, Penni Watts, Vanessa Gaioso, Jacqueline Moss, Sevinc Tastan, Emine Iyigun and Nuran Tosun (2017); The reliability and validity of three questionnaires: The Student Satisfaction and Self-Confidence in Learning Scale, Simulation Design Scale, and Educational Practices Questionnaire The reliability and validity of three questionnaires: The Student Satisfaction and Self-Confidence in Learning Scale, Simulation Design Scale, and Educational Practices Questionnaire. *Contemporary Nurse*, Vol. 53, No. 1, pp 60–74.